ספר יונה

פרק א

א. וַיְהִי, דְּבַר-**יְהוָה**, אֶל-יוֹנָה בֶּן-אֲמִתַּי, לֵאמֹר. **ב.** קוּם לֵךְ אֶל-נִינְוֵה, הָעִיר הַגְּדוֹלָה
וְקְרָא עָלֶיהָ: כִּי-עָלְתָה רָעָתָם, לְפָנָי. **ג.** וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה, **מִלִּפְנֵי** יְהוָה;
וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ, וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם תַּרְשִׁישָׁה,
מִלִּפְנֵי, יְהוָה. **ד.** **וַיהוָה**, הֵטִיל רוּחַ-גְּדוֹלָה אֶל-הַיָּם, וַיְהִי סַעַר-גָּדוֹל, בַּיָּם; וְהָאֳנִיָּה,
חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר. **ה.** *וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים*, **וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל-אֱלֹהָיו**, וַיָּטִלוּ אֶת-הַכֵּלִים אֲשֶׁר
בָּאֳנִיָּה אֶל-הַיָּם, לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם; וְיוֹנָה, יָרַד אֶל-יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה, וַיִּשְׁכַּב, וַיֵּרָדַם. **ו.**
וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֵל, וַיֹּאמֶר לוֹ מַה-לְּךָ נִרְדָּם; קוּם, קְרָא אֶל-אֱלֹהֶיךָ--אוּלַי יִתְעַשֵּׁת
הָאֱלֹהִים לָנוּ, וְלֹא נֹאבֵד. **ז.** וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ, לְכוּ וְנַפִּילָה גוֹרָלוֹת, וְנֵדְעָה,
בְּשֶׁלְּמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ; וַיַּפִּלוּ, **גּוֹרָלוֹת,** וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל, עַל-יוֹנָה. **ח.** וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו--הַגִּידָה-נָּא לָנוּ; בַּאֲשֶׁר לְמִי-הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ: מַה-מְּלַאכְתְּךָ, וּמֵאַיִן תָּבוֹא--מָה
אַרְצֶךָ, וְאֵי-מִזֶּה עַם אָתָּה. **ט.** וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, עִבְרִי אָנֹכִי; וְאֶת-**יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם**,
אֲנִי יָרֵא, אֲשֶׁר-עָשָׂה אֶת-הַיָּם, וְאֶת-הַיַּבָּשָׁה. **י.** וַיִּירְאוּ *הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה*, וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ: כִּי-יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים, כִּי-מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בֹּרֵחַ--כִּי הִגִּיד, לָהֶם.
יא. וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה-נַּעֲשֶׂה לָּךְ, וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעָלֵינוּ: כִּי הַיָּם, הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר. **יב.** וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם, שָׂאוּנִי וַהֲטִילֻנִי אֶל-הַיָּם, וְיִשְׁתֹּק הַיָּם, מֵעֲלֵיכֶם: כִּי, יוֹדֵעַ אָנִי, כִּי בְשֶׁלִּי,
הַסַּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם. **יג.** וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים, **לְהָשִׁיב** אֶל-הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכֹלוּ: כִּי
הַיָּם, הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם. **יד.** **וַיִּקְרְאוּ אֶל-יְהוָה** וַיֹּאמְרוּ, אָנָּה **יְהוָה** אַל-נָא נֹאבְדָה
בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה, וְאַל-תִּתֵּן עָלֵינוּ, דָּם נָקִיא: כִּי-אַתָּה יְהוָה, כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ.
טו. וַיִּשְׂאוּ, אֶת-יוֹנָה, וַיְטִלֻהוּ, אֶל-הַיָּם; וַיַּעֲמֹד הַיָּם, מִזַּעְפּוֹ. **טז.** וַיִּירְאוּ *הָאֲנָשִׁים יִרְאָה
גְדוֹלָה, **אֶת-יְהוָה**;* וַיִּזְבְּחוּ-זֶבַח, **לַיהוָה**, וַיִּדְּרוּ, נְדָרִים.

פרק ב

א. וַיְמַן **יְהוָה** דָּג גָּדוֹל, לִבְלֹעַ אֶת-יוֹנָה; וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג, שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
לֵילוֹת. **ב.** וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה, אֶל-יְהוָה אֱלֹהָיו, מִמְּעֵי, הַדָּגָה. **ג.** וַיֹּאמֶר, קָרָאתִי מִצָּרָה לִי
אֶל-יְהוָה--וַיַּעֲנֵנִי; מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי, שָׁמַעְתָּ קוֹלִי. **ד.** וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי; כָּל-מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ, עָלַי עָבָרוּ. **ה.** וַאֲנִי אָמַרְתִּי, נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט, אֶל-הֵיכַל קָדְשֶׁךָ. **ו.** אֲפָפוּנִי מַיִם עַד-נָפֶשׁ, תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי; סוּף,
חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי. **ז.** לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי, הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם; וַתַּעַל מִשַּׁחַת
חַיַּי, יְהוָה אֱלֹהָי. **ח.** בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי, אֶת-יְהוָה זָכָרְתִּי; וַתָּבוֹא אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי,
אֶל-הֵיכַל קָדְשֶׁךָ. **ט.** מְשַׁמְּרִים, הַבְלֵי-שָׁוְא--חַסְדָּם, יַעֲזֹבוּ. **י.** וַאֲנִי, בְּקוֹל תּוֹדָה
אֶזְבְּחָה-לָּךְ, אֲשֶׁר נָדַרְתִּי, אֲשַׁלֵּמָה: יְשׁוּעָתָה, לַיהוָה. **יא.** וַיֹּאמֶר יְהוָה, לַדָּג; וַיָּקֵא
אֶת-יוֹנָה, אֶל-הַיַּבָּשָׁה.

פרק ג

א. וַיְהִי דְבַר-יְ**הוָה** אֶל-יוֹנָה, שֵׁנִית לֵאמֹר. ב. קוּם לֵךְ אֶל-נִינְוֵה, הָעִיר הַגְּדוֹלָה; וּקְרָא אֵלֶיהָ אֶת-הַקְּרִיאָה, אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ. **ג.** וַיָּקָם יוֹנָה, וַיֵּלֶךְ אֶל-נִינְוֵה--כִּדְבַר יְהוָה; וְנִינְוֵה, הָיְתָה עִיר-גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים--מַהֲלַךְ, שְׁלֹשֶׁת יָמִים. **ד**. וַיָּחֶל יוֹנָה לָבוֹא בָּעִיר, מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד; וַיִּקְרָא, וַיֹּאמַר, עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם, וְנִינְוֵה נֶהְפָּכָת. ה. וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה, בֵּאלֹהִים; וַיִּקְרְאוּ-צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂקִּים, מִגְּדוֹלָם וְעַד-קְטַנָּם. **ו.** וַיִּגַּע הַדָּבָר, אֶל-מֶלֶךְ נִינְוֵה, וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ, וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו; וַיְכַס שַׂק, וַיֵּשֶׁב עַל-הָאֵפֶר. **ז.** וַיַּזְעֵק, וַיֹּאמֶר בְּנִינְוֵה, מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וּגְדֹלָיו, לֵאמֹר: הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר וְהַצֹּאן, אַל-יִטְעֲמוּ מְאוּמָה--אַל-יִרְעוּ, וּמַיִם אַל-יִשְׁתּוּ. **ח.** וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים, הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה, וְיִקְרְאוּ אֶל-**אֱלֹהִים,** בְּחָזְקָה; וְיָשֻׁבוּ, אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה, וּמִן-הֶחָמָס, אֲשֶׁר **בְּכַפֵּיהֶם**. **ט.** מִי-יוֹדֵעַ יָשׁוּב, וְנִחַם הָ**אֱלֹהִים**; וְשָׁב מֵחֲרוֹן אַפּוֹ, וְלֹא נֹאבֵד. **י.** וַיַּרְא **הָאֱלֹהִים** אֶת-**מַעֲשֵׂיהֶם**, כִּי-**שָׁבוּ** מִדַּרְכָּם הָרָעָה; וַיִּנָּחֶם **הָאֱלֹהִים**, עַל-הָרָעָה אֲשֶׁר-דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת-לָהֶם--וְלֹא עָשָׂה.

פרק ד

א. וַיֵּרַע אֶל-יוֹנָה, רָעָה גְּדוֹלָה; וַיִּחַר, לוֹ. **ב.** וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה וַיֹּאמַר, אָנָּה יְהוָה **הֲלוֹא-זֶה דְבָרִי עַד הֱיוֹתִי עַל אַדְמָתִי עַל-כֵּן קִדַּמְתִּי, לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה**: כִּי יָדַעְתִּי, כִּי אַתָּה **אֵל-חַנּוּן וְרַחוּם, אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב-חֶסֶד**,* וְנִחָם עַל-הָרָעָה. **ג.** וְעַתָּה יְהוָה, קַח-נָא אֶת-נַפְשִׁי מִמֶּנִּי: כִּי טוֹב מוֹתִי, מֵחַיָּי. **ד.** וַיֹּאמֶר יְהוָה, הַהֵיטֵב חָרָה לָךְ. **ה.** וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן-הָעִיר, וַיֵּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר; וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה, וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל, עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה, מַה-יִּהְיֶה בָּעִיר. **ו.** וַיְמַן **יְהוָה-אֱלֹהִים** קִיקָיוֹן וַיַּעַל מֵעַל לְיוֹנָה, לִהְיוֹת צֵל עַל-רֹאשׁוֹ, לְהַצִּיל לוֹ, מֵרָעָתוֹ; וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל-הַקִּיקָיוֹן, שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. **ז.** וַיְמַן **הָאֱלֹהִים** תּוֹלַעַת, בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת; וַתַּךְ אֶת-הַקִּיקָיוֹן, וַיִּיבָשׁ. **ח.** וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ, וַיְמַן **אֱלֹהִים** רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית, וַתַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל-רֹאשׁ יוֹנָה, וַיִּתְעַלָּף; וַיִּשְׁאַל אֶת-נַפְשׁוֹ, לָמוּת, וַיֹּאמֶר, טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי. **ט.** וַיֹּאמֶר **אֱלֹהִים** אֶל-יוֹנָה, הַהֵיטֵב חָרָה-לְךָ עַל-הַקִּיקָיוֹן; וַיֹּאמֶר, הֵיטֵב חָרָה-לִי עַד-מָוֶת. **י.** וַיֹּאמֶר **יְהוָה**--**אַתָּה** חַסְתָּ עַל-הַקִּיקָיוֹן, אֲשֶׁר לֹא-עָמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ: שֶׁבִּן-לַיְלָה הָיָה, וּבֶן-לַיְלָה אָבָד. **יא. וַאֲנִי** לֹא אָחוּס, עַל-נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה--אֲשֶׁר יֶשׁ-בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתֵּים-עֶשְׂרֵה רִבּוֹ אָדָם, אֲשֶׁר לֹא-יָדַע בֵּין-יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ, וּבְהֵמָה, רַבָּה??

1. יונה בן אמיתי בן צרפית היה ... אמו מאשר ואביו מזבולון... יונה בן אמתי **מעולי רגלים הוה**, ונכנס **לשמחת בית השואבה ושרתה עליו רוח הקדש**. (ילקוט שמעוני יונה, רמז תקן)

2. הוּא, הֵשִׁיב אֶת-גְּבוּל יִשְׂרָאֵל, מִלְּבוֹא חֲמָת, עַד-יָם הָעֲרָבָה--כִּדְבַר יְהוָה, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד-עַבְדּוֹ **יוֹנָה בֶן-אֲמִתַּי הַנָּבִיא**, אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר. (מלכים ב' ו, כה)

3. נמצאת אתה אומר שלשה בנים הם: אחד תבע **כבוד האב וכבוד הבן**. ואחד תבע **כבוד האב ולא כבוד הבן.** ואחד תבע **כבוד הבן ולא בכבוד האב**. **ירמיה** תבע כבוד האב וכבוד הבן שנאמר: "נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת" (איכה ג מב). לכך נכפלה נבואתו שנאמר: "ועוד נוסף עליהם דברים" (ירמיה לו לב). **אליהו** תבע כבוד האב ולא כבוד הבן שנאמר: "קנא קנאתי ליי' אלהי צבאות" וגו' (מלכים א' יט י). ומה נאמר שם: "...ואת אלישע בן שפט תמשח לנביא תחתיך", שאין תלמוד לומר "לנביא תחתיך" אלא שאי איפשי בנבואתך. **יונה** תבע כבוד הבן ולא כבוד האב [שנאמר: "ויקם יונה לברוח" וגו' מה כתיב] "ויהי דבר יי' אל יונה שנית לאמר" (יונה ג א) שנית נדבר עמו לא שלישית. (מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה א)

4. תדע שאין השכינה נגלית בחוצה לארץ, שנאמר: "ויקם יונה לברוח תרשישה **מלפני** ה" (יונה א, ג), וכי מלפני יי' הוא בורח? והלא כבר נאמר "אנה אלך מרוחך ... אם אסק שמים שם אתה". (תהלים קלט, ז-י) ... אלא אמר יונה: אלך לי בחוצה לארץ מקום שאין השכינה נגלית, **שהגויים קרובי תשובה הן שלא לחייב את ישראל.** משל לעבד כהן שברח מרבו אמר אלך לי לבית הקברות מקום שאין רבי יכול לבא אחרי. אמר לו רבו יש לי כניות כיוצא בך. כך אמר יונה: אלך לי לחוצה לארץ מקום שאין השכינה נגלית שהגוים קרובי תשובה הן, שלא לחייב את ישראל. אמר לו הקב"ה: **יש לי שלוחין כיוצא בך** שנאמר: "ויי' הטיל רוח גדולה אל הים". (מכילתא דרבי ישמעאל, פר' בא)

5. באותה שעה נפל על פניו ואמר: הנהג עולמך במידת רחמים, דכתיב: לה' אלהינו הרחמים והסליחות. (ילקוט שמעוני יונה. רמז

באה נבואת יונה להורות כי השם **רחמיו על כל מעשיו** אפילו עובדי ע"ז, כ"ש על ישראל. לכן 6.

אנו מפטירין בזה **בשעת מנחה שהיא שעה רצויה**. (דרשות רבי יהשוע אבן שועיב)